

Культ
Любко Дереш

Любко Дереш (народився 1984 р.) – одна з найпомітніших і найоригінальніших постатей нової української літератури. Твори Дереша – більш ніж суперечливі. Когось вони кидають у захват, інших примушують зсувати брови і говорити про «падіння морально-етичних цінностей». У видавництві «Фоліо» вийшли друком книжки Дереша «Архе» та «Поклоніння ящірці».

«Культ» (2001) – перший роман молодого автора, який одразу набув розголосу серед читацької аудиторії, а в деяких колах, немовби виправдовуючи свою назву, став майже культовим. Молодіжний побут, стосунки, сленг, ризиковані й смішні іграшки тинейджерів, їхні спроби за будь-яку ціну потрапити «по той бік реальності» – все це Дереш й одна з найкращих його книжок, що стала своєрідним підсумком літературних пошуків 90-х років ХХ століття.

Дереш Любко

Культ

зернову

* * *

Не рекомендується дітям, вагітним та людям із серцево-судинними захворюваннями.

Напис на платівці «The Rolling Stones»

Частина перша

Амальгама

Багато хто запитував його, чи він, бува, не той Юрко Банзай. Ні, відповідав Юрко Банзай посміхаючись. Ми навіть не родичі, – відразу ж випереджував наступне запитання.

Банзай учився на п'ятому курсі біофаку. Як одного з найкращих студентів його скерували на практику в один коледж, відгалуження від універу, на викладання біології у старших класах. Відверто кажучи, доти, доки Банзаю не сказали, як називається те місто, він навіть не підозрював про його існування. Мідні Буки.

Дуже далеко розташоване, їхати дві з половиною години, та ще й потягом, який зупиняється біля кожного стовпа, наче пес спаніель.

Банзай переїхав у Мідні Буки в кінці серпня. Він винайняв однокімнатну квартиру в старезній триповерховій будівлі. Страшна, немов атомна війна, бабця-баптистка змусила передплатити їхній баптистський вісник, а разом і місцеву газету «Патріот», де працював редактором її син. Газета не користувалася шаленою популярністю, проте хтось її та й купував. Часопис розповідав про найновіші рішення райради, міські новини. Не цурався й вічних тем: згвалтування, вбивства, випадки розтління малолітніх та інші перчені штучки, які так подобаються пенсіонерам.

Ось уже тиждень, як він працював у коледжі. Навчання почалося 28-го, що само по собі було поганим знаком. (Завжди як не в людей, уже вкотре повторили собі під ніс учні.) Люди розумні рубали дрова і скуповували свічки перед тим, як ті різко подорожчають із першими вимиканнями світла. Зима обіцяла бути холодною, темною та безнадійною. «Принаймні, – подумалося йому, – у Мідних Буках не вимикають воду, на відміну від Львова».

Щоденно, крім неділі, Банзай виходив з хати з великим гірським наплічником за спиною. Хоча у «ермаку» лежали всього кілька книжок, пара загальних зошитів та канапка з двома яблуками, він ніколи не проміняв би його на звичайну сумку, а тим паче на кульок. Юрко Банзай вірив у ширість слів Карлоса Кастанеди, а дон Хуан, незабутній учитель Карлоса, радив носити все лише на плечах.

До речі, про яблука: Банзай прочитав, що піддослідні студенти, які з'їдали два яблука щоденно, почували себе набагато краще й інтелектуально вище за тих, котрі яблук не їли. Такі факти дуже пройняли Банзая, тому що він був якнайчужнішої думки про свій інтелект і старанно плекав та зрощував його у сприятливому середовищі. Але загалом він був скромним хлопцем, і ніхто (за винятком хіба що однієї-двох осіб) не здогадувався про глибинний символізм акту поглинання паперівок.

Його тато хотів, щоб син пішов по батькових слідах і став юристом. Син, тобто Юрко Банзай, цього аж ніяк не хотів і потайки вирішив ще у восьмому класі, що набагато краще бути сільським вчителем біології, ніж нотаріусом чи ще якоюсь потворою. Вступання на біофак стало першою справжньою тріщиною у їхніх і без того натягнутих стосунках. Усі подальші з'явилися в ході навчання, і тепер Банзай збирався приїжджати до тата й бабці лише за рештою речей. І не показуватись у Львові до Різдва. А ще краще – до Вербної неділі.

За часи навчання на біологічному факультеті Банзай тричі потрапляв у реанімацію.

Першого разу це сталося навесні першого курсу. Він намагався синтезувати LSD-25 із певного виду спорині – пліснявого грибка. Коли грибок було проковтнуто, у нього почалося сильне запаморочення. Банзаїв найкращий кумпель – Сергій Мокоша, який усім представлявся як Дош, – знайшов безтямного Юрка у квартирі на кухні. Банзай мав диявольське щастя, що забув замкнути двері.

Іншого разу, на другому курсі, він вирощував у себе вдома священні мексиканські гриби роду Строфарія, які нібито містять психотропну речовину псилоцибін. Експеримент не вдався, тому що замість чарівних строфарій у Банзая проросли бліді поганки. Після того, як його відкачали вдрупе, Банзай дуже довго подумки (і дуже часто – вголос) кляв небалість усього відділу мікології, всіх педантів-аспірантів та всю кафедру з прибиральницями, разом узятими.

Третій раз мало не став для нього фатальним. Це було якраз після Дня міста Лева на четвертому курсі, коли від нього пішла його кохана Соломія. Він з'їв три прекрасні екземплярчики мухомора червоного, якого, знову ж таки, виростив у домашніх умовах із крадених на кафедрі мікології спор. Він узяв на віру слова подружжя Воссон, яке стверджувало, що мухомор є славнозвісною індуїстською сомою і що гриб може подарувати незабутні психоделічні пережиття. Але, на власне розчарування, окрім дивних великих барвистих плям, жодних інших галюциногенних переживань він не отримав. Коли різь у шлунку стала пекельно-нестерпною, він подзвонив у «швидку». Пік інтоксикації був, напевне, найпаскуднішим відчуттям у його житті. Голова нестримно крутилася, суглоби виломлювало диким болем, шлунок палав токсичним вогнем, і все, що не було закріплено в його кишківнику, вихлюпувалось із обидвох виходів. Ніхто з персоналу чи родичів (а їх було всього двоє – тато і бабця) так і не сказав йому, наскільки близько він зумів підійти до краю.

Його найкращий товариш Дош вивчав межі реальності за допомогою спиртних напоїв, проте це не заважало йому бути досить-таки успішним студентом. Разом із Банзаєм вони вчилися на біохімії й обидвое схиляли голови у пошані перед величчю циклу Кребса. Вони навіть планували видати кілька страшенно розумних і глибоких книжок на цю тему. Банзай подумки вже бачив, як він розкриває одну дуже вчену книжку й читає:

Видавництво «Наукова думка» готує до друку:

Банзай Ю., Мокоша С. «Ілюстрований путівник по циклу Кребса в алегоріях»

Банзай Ю., Мокоша С. «Цикл Кребса для "чайників"»

Мокоша С., Банзай Ю. «Цикл Кребса в прислів'ях і приказках» (видання друге, доповнене і перероблене)

Ще було б непогано написати стереографію (тобто наукову роботу, виконану двома людьми) на тему: «Слово на захист фекалотерапії». Нехай знають, що не сечею одною можна зцілитись.

Банзай стояв, спершись на підвіконня, навпроти кабінету директора. Він мав на меті з'ясувати, кого, де і скільки він буде вчити. Директор саме балакав по телефону. Судячи з підлабузницького тону, це була дружина. Юрко вирішив, що тактовніше зачекати за дверима.

На протилежному кінці підвіконня сиділа якась мала, не то десяти-, не то одинадцятикласниця, не красуня, та все ж доволі симпатична. Вона втомлено зітхала, слухаючи теревені якогось хлопця, що вився коло її ніг. Той дурнувато посміхався й розказував своїй пасії якусь вельми нецікаву бувальщину:

– О, ну і ми з Андрійом включили ту штуку в її хаті, знаєш? Шо там такі бульки міняються?... – Хлопчина аж упивався, мало не захлинаючись, власною історією. Весь його вигляд показував, що, з одного боку, соромився того випадку, а з іншого – пишався своєю зухвалістю, що він, мовляв, потрафить розказати ту оказію дівчині.

– І ми дивимося на ті бульки, а тут заходить її мама! – Хлопака буквально сочився слиною, так його те тішило й розбурхувало. – А булька якраз прийняла форму... ну, ти знаєш чого, а мама... Ну, форму відомої речі...

– Член, чи шо? – байдуже кинуло дівчисько.

Якраз із дверей вигулькнув пан Андрій, і Банзая не довелося побачити реакцію хлопця. Звалився без дихання від апоплексичного удару, не інакше. А мала, мабуть, байдуже глянула на тіло й апатично попленталася коридором.

Директора звали Андрій Ярославович. У нього було начебто єврейське прізвище – Вайсготт, хоча чоловік виглядав дуже навіть по-українськи. У своєму дорогому фотелі він сидів чинно й поважно, з високо піднятим підборіддям, наче хетський цар Суппілуліума I. Вони потисли один одному руки (Юрко зауважив, що робилося це з такою міною, наче пан Андрій жартوما здоровкався за руку з п'ятирічним хлопчиком – «О, хлоп'я хоче виглядати як дорослі? Дай дяді руць! Покажи на пальчиках дяді, скільки тобі рочків!»); пан Андрій запропонував пану Юрієві («Чи, може, просто – Юра?» – спитав він, хитро мружачись у котячі вуса) сісти на кріселко з дешевших.

Пан Андрій витримав довгу паузу, змусивши Банзая почувати себе незручно. Пан Андрій незадоволено плямкнув губами, наче йому було впадло розповідати якомусь там Юрасикові про філігранні справи коледжу. Нарешті пан Андрій зітхнув і почав розказувати. Він вирушив у довгу мандрівку часом, торкаючись моменту заснування, нагадуючи про устав коледжу, про те, що його писали, порівнюючи з уставами різних допотопних гімназій, включно з тією, де навчався Пушкін; торкнувся нетрадиційного підходу до дітей, нетрадиційного способу викладання, сказав, що його, Юри, нетрадиційний вигляд буде сприяти нетрадиційно високому рівню успішності і цілком пасуватиме до їхніх нетрадиційних традицій у коледжі. Торкнувся ноткою печалі трагічної загибелі попереднього директора, але відразу ж залився легковажним сміхом і сказав, так, між ними, що, з іншого боку, то й добре, бо попередній директор був алкоголіком і хворів сатиризмом. Ще пан Андрій висловив сподівання, що Юра знайде спільну мову як з учнями, так і з викладацьким колективом. Після того, як вони потисли на прощання руки (пан Андрій знову усміхавсь у вуса), директор запропонував йому часом заскакувати до нього в перервах на каву з коньяком. Банзай дипломатично-невизначено кивнув головою і сказав: «Можливо, можливо, дуже навіть можливо». Він пішов зиркнути на свій кабінет.

Кабінет був на четвертому поверсі. Поряд із ним були нірки психолога та хіміка, пана Ярослава. Директор так патетично і з таким трепетним пієтетом говорив про Банзаєву кімнату, що той почав думати про неї вже не інакше, як про Кабінет, із трьома вентиляторами з червоного дерева під стелею, які мірно розсікають повітря, з велетенським письмовим столом із ебену та надсучасним антигемороїдальним кріслом із поручнями та вшитим у

сидіння масажером «Сідниця-1». Та ще й з панорамним дзеркальним вікном на всю стіну.

Ледве Банзай відчинив замкнені на ключ двері, майже відразу ж закрив їх і пішов далі коридором, гадаючи, яким це дивом потрапив у стінну шафу...

Аж коли пройшов увесь четвертий поверх ушосте, серце підказало, що ота стінна шафа й була його Кабінетом з вентиляторами, ебеновим бюрком та панорамним затемненим вікном.

7

У нірці було вікно, дуже щільно заставлене всілякого роду таблицями та графіками. Ще там був мацьопкий письмовий столик з лакованої вагонки і мала книжкова шафа, яка у порівнянні зі всім іншим виглядала просто велетенською. Банзай прочинив вікно, впускаючи гостре гірське повітря. Шиби виходили просто на ліс. Якщо висунутись із вікна до пояса й подивитися праворуч, то можна побачити дівчат у гуртожитку.

Наступні три години Банзай впорядковував свій кабінет.

Розділ 2

1

Сусідами по нірках були психолог та хімік. Обидва виявилися дуже одіозними та неординарними типами.

Психолог був лисим старим чоловічком з молочною куцою борідкою (Банзаю він до сміху нагадував верховного папу Смерфа). Повністю його звали Дмитром Дмитровичем Хорсою, однак він усіх просив називати його просто Діма. Навіть учні мусили так його звати, бо на будь-яке інше звертання він просто не реагував. Позаочі Діму обзивали «психо-хологом», тому що він сміявся високо й дзвінко, так що було виразно чути кожне «хо-хо-хо!». У Діміній нірці висів чорно-білий плакат Бітлів, котрі переходять вулицю по «зебрі», причому Пол Маккартні – босий. «Новий рік, Мироська, «Мішель» і мастурбації у ванній», – бувало, мурмотів він, ностальгійно вдивляючись у плакат. Кожного разу, коли Банзай приходив до нього на каву (що не кажіть, а кавувати з Дімою та хіміком приємніше, ніж із директором), у тракті розмови Діма, тримаючи в руці філіжанку, підходив до плаката й барабанив нігтями двох пальців по голих ступнях Пола, примовляючи: «То знак. Дуже важливий знак, друже. Вір мені на слово, Банзаю, то знак».

Діма єдиний із дорослих називав Юрка Банзаєм. Ще він (психо-холог тобто) постійно запитував, коли ж Банзай нарешті зробить собі сеппуку, ніколи, правда, не пояснюючи, що воно таке.

Ще у Діминому кабінеті висів легкий гострий аромат «трави». Його дуже потішало спостерігати за учнями, які заходили до кабінету й починали несвідомо пригнуватися, водячи носом та здригаючись від знайомого запаху, мов собаки. Особливо його веселила реакція Банзая – ще жодного разу йому не вдалося приховати нервового перешарпування цілим тілом. У такі моменти Діма підскакував до нього і, пританцьовуючи довкола, вигукував: «Ага!.. Ага!»

Пан Ярослав, якого Банзай звав просто Славком, був також дуже загорнутим чуваком. Худезний, з довгим смоляним волоссям та чорною бородою, в піджаку зі шкіряними латками на ліктях, під час «вікон» він практично не вилазив із комп'ютера, хіба що інколи приходив посидіти під Полем Маккартні. На його лиці панувала особлива, блакитно-сіра комп'ютерна засмага, а окуляри, наче живі дерева, щороку нарощували собі додаткові кільця-лінзи.

Під табличкою з написом «Кабінет БІОЛОГІЇ» Юрко чорним Діминим маркером великими літерами написав:

BANZAI

Хай знають.

2

Поступово, з плином часу та навчання Банзай знайомився зі всім тим так званим «викладацьким колективом».

Він запізнався зі вчителем української мови та літератури, паном Лісуном, який мав вигляд стовідсоткового гоміка, та з його дружиною, вчителькою мови та літератури – панею Полісункою, котра виглядала, як стовідсоткова лесбіянка. Якимось дивним чином разом вони складали досить непогану пару.

Він познайомився з Держиславою Черевухою, маленькою засушеною, наче мертвий горобець на стриху, старушенцією, викладачкою світової культури. Вона була сивою, але малювалася на фіолетово, щоб бути схожою на Мальвіну. У її класі на стіні висіла велика репродукція, гарна, щоб не сказати, – чарівна. Під репродукцією писало:

СОБАКИ У ФІОРДІ КАНДЕРДЛУАРССУК

І справді, два псиська розляглися на снігу й ліниво поглядали на отой засніжений фіорд Кандердлуарссук. Пані Слава дуже любила своїх песиків і казала, що той зліва – це Еріх, а справа – Марія. Якось Банзай мав

необережність похвалити її колекцію поштівків різних класиків та імпресіоністів. Пані Держислава впала в екзальтацію, властиву лише дуже відданим колекціонерам, і сказала, що у неї вдома є рівно 3427 поштівків, ні однією не менше, і вона нізачо не понесе їх на продаж, навіть якщо в хаті не буде ані крихти хліба й жодного тома Еріха Марії Ремарка. Майже щодня вона приносила йому папки поштівків і щоразу нагадувала, щоб він прийшов ще й завтра, бо тоді вона принесе ЩЕ БІЛЬШЕ нових, справді раритетних карточок, які в цілому коледжі належно можуть оцінити лише вони двоє. Банзай справді приходив наступного дня, переглядав чергову спухлу від поштівків течку, з якої навсібіч стирчали Моне, Тулуз-Лотреки, Дега та Ван-Гогі. Натомість він отримував різні цікаві книжечки для читання у вільну хвилю. У пані Держислави був дуже файний кіт – чорний худезний вуличний волоцюга, який, кажуть, мешкав у коледжі ще до приходу великих людей з-за гір. Старенька вчителька стверджувала на повному серйозі, що іноді, будучи в доброму гуморі, кіт розмовляє. Звали kota Василем.

До слова, пані Слава також запрошувала його на чай з печивом (не кава – у неї тиски). Банзай уже вкотре здивувався: усі так запрошують одне одного, а самі лишаються на місці й п'ють свою подать на самоті.

Ще коледж мав власного письменника, за професією – вчителя географії. Усі свої графоманські дітища (серед них «Її рота ворота, оченят її блиск», «Я йду від тебе, моя мила», гіт графоманського сезону «У пошуках незайманки» та реакційний памфлет, що приніс йому популярність, – «Буржуа з печери Кро-Маньйон») цей імпозантний пан («Дзвін»: «Мабуть, найперспективніший автор, доступний сприйманню не лише старшому, збагаченому духовно поколінню, але й молоді»; «Плерома»: «Кічмен № 1 на теренах Галиції та Лодомерії») підписував майже власним іменем: Вітайль Ханигін-Тичинда. Він говорив, у силу власної гаркавості, наче вуйко з Канади, так, що усі літери «Р» у його мові самі по собі перетворювалися на «R».

І взагалі, він, напевне, уявляв свою балачку записаною латинкою, як старі українські часописи, що виходили за Польщі. Якщо раніше гаркавлення дратувало його, то з приходом письменницької слави це навіть набуло в очах пана Вітайля певного діаспоритянського шарму. Він завше говорив дуже масно й пишно, як і пасує тим, хто показово носить вишиванки й друкується у часописі «Дзвін»:

– Доброго дня, пане Юрію. Як ся маєте, пане Юрію? Чи малисте приємні сновидіння, пане Юрію?

Із кожним новим запитанням Ханигіна-Тичинди Банзаєві кортіло відповісти йому: «Не ваша пся справа, пане Віталію».

Загалом, дуже живописний «колектив». Але це було ніщо у порівнянні з тими нещасними, ображеними на весь світ жертвами абортів, яких чомусь звикли так ласкаво називати учнями.

Перед своїм першим уроком Банзай дуже хвилювався. Як не хвилювався уже з часів сесії на третьому курсі, після якої, здавалось, усі ендокринні залози, пов'язані з емоціями, раптово атрофувалися.

Викладач біології – Інокентій Ярилов, у миру Кеша, – який поступився частиною пастви (бо вже не мав сили осіменити кожного учня своїм священним біо-словом), сидів там, в аудиторії, посміхаючись в очікуванні файної забави. Банзай зайшов у клас.

Усі втупились у нього. Середнього зросту, коротка акуратна зачіска, невеликі бакенбарди, темні, як і волосся. Баки, як у Траволти в «Бріоліні». Велика біла футболка з кольоровим словом

YES,

розфарбованим у стилі «Мамо, я малюю!». Добре спокійне лице флегматика. Під словом «YES» пише «the new art-rock generation». Великі сірі балахонисті штани з глибочними кишенями та з додатковими кишеньками на колінах.

– Ну що ж, – зітхнув він, переводячи погляд з одного безжального обличчя на інше. – Мене звати Юрко Банзай, звертатися просто – Юрко.

Якусь жакливу секунду Банзай усвідомлював, що йому більше нічого сказати. Ніби внутрішні голоси нарешті захлинулися порожнечою.

Тут у голову стрелила дурнувата думка. Колись із його класом молода психологічка, яка прийшла знайомитися, зробила саме такий трюк:

– Давайте зараз по черзі вставляйте, називайте себе і кажіть, чим ви пишаєтеся у своєму житті... з чого ви горді...

Банзаїв погляд мимоволі скошувався на скептичне обличчя біолога, від чого в животі утворювалася порожнеча, немов у вакуумній камері. В класі розпухала, мов «Тампакс» в унітазі, задушна тиша. «Ні хріна не вдалося», – промайнуло в голові, як раптом почув чийсь приймний голос; він глянув на свою рятувницю. Це була та дівчина, яку він сьогодні бачив у такому апатичному стані:

– Мене звати Дарця Борхес, я горжуся тим, що прочитала всього Кінга і Воннегута. І маю повну колекцію альбомів Джиммі Гендрикса.

У класі хтось тяжко зітхнув, а хтось пробурмотів: «Апять та дура».

Потім учні стали жвавішими, ба навіть навіженими. І вже кожен хотів сказати, як його хрестили і чим він любить бавитися. Банзай старався

запам'ятати кожного хоча б на ім'я. Був один чувак, який назвав себе Андрієм Семпльованим і сказав, що він кайфує від електронної музики і групи «KMFDМ». Ще один казав, що він гордий з того, що вже мав струс мозку, перелом ребра, ноги і пальця на правиці, і все це після однієї аварії на мопеді, і тепер він ні фіга не боїться. Ще якась дівчина, підлиза до цибулин волосся на лобку, сказала, що вона пишається тим, що вчиться у «Шкурі Оленя» (так тут називали той коледж), і гордиться тим, що у неї буде такий викладач біології. Ще один, Ромко Малаялам, сказав, що він є РУН-вірівцем і вміє грати на трубі. Малаялам був найволохатішим із хлопців у класі. Були такі, котрі гордилися тим, що вони пацани, були такі, що пишалися своєю класною керівничкою або власним вмінням грати на «веслі». Банзай, здається, став на правильний шлях.

Після уроку до нього підійшло кілька дівчаток-підлиз спитатися, до чого їм готуватися на завтра, але Банзай не міг відірвати погляду від тої Дарці Борхес, що сиділа самотою на задній парті й сумно визирала у вікно. Вже вкотре за сьогодні Банзай звинуватив себе у педофілії.

Коли натовп підлиз потроху спав, Юрко побачив Семпльованого, що крутився біля дошки, спершу мацькаючи руки крейдою, а потім облизуючи білі пальці. У того була коротка зачіска з вишневою мілієровою і вже впізнавана Банзаєм комп'ютерно-підвальна засмага.

– Слухай, Семпльований...

Семпльований задер голову, явно зраділий, що його зауважили.

– А як розшифровується та твоя «KMFDМ»?

– «Kill Mother Fuckin' Depeche Mode», – сказав Семпльований і пішов їсти булочку в їдальню.

Розділ 3

1

Дорогий Романе,

широ дякую за твій Подарунок, ми його отримали зовсім недавно. Не буду розказувати про Здоров'я своє та Братове. Гадаю, ти Знаєш, як Воно.

Мене Стривожила дивна Річ. Козодої знову гніздяться коло Дому. Гадаю, і тут ти Знаєш, у чому Справа. Передбачую, що з приходом зими ти будеш проводити Ритуал. Чи Впевнений ти у своїх Силах? Як наразі, Спроба у

Мідних Буках є найперспективнішою з часів Пригод у Данвічі. За винятком Увеа та рифу Диявола, звичайно. Але ж То відбувалось Там! Навіть Іннсмут є Нічим у порівнянні з твоїм Містом. Мене продовжує захоплювати Думка про Особливість Мідних Бук.

Повністю розумію, що мої Слова Застороги не викличуть у тебе Серйозних Вагань, та все ж... Старанно Розваж свій Крок, аби не допустити Помилки.

Речі, що ти Отримав з Бандероллю, – Продарунок від Ф. Використовуй Їх Розважливо та Продовжуй Міркувати й Аналізувати попередні Рази. Бережи себе.

Твій У.
Міскатонік,
штат Пенсільванія
8-14-2000
США

P.S. Повідом мене, чи не зауважив ти, бува, певні Знаки.

2

У грудні 1995 року в одній із львівських шкіл була вчинена диверсія. Саме у цій школі студював Банзай, будучи тоді в одинадцятому класі.

Під стіну школи хтось насипав чималу купу пластикових ампулок, всередині яких були певні пігулки. Препарат під назвою тарен. Оскільки диверсія припала на Миколая, не виключено, що ампулки підкинув саме він.

Банзай довідався, що тарен вкладається в армійську аптечку. У випадку хімічної атаки вояк міг розчинити таблетку у відрі води, напитися цієї рідини, поправити пілотку і сміливо кидатися у хмару фосгену. Так принаймні прояснював йому Дош, великий спеціаліст у сфері «коліс». У концентрованому вигляді тарен був сильним затьмарювачем свідомості.

Якийсь фармаколог-самоук безпомилково ідентифікував препарат і сам у першу чергу наробив собі запасів, напихавши ним рота, кишені та ранець. Тарен повільно, але невпинно поширився поміж учнями, і вже за півтора дня у школі практично не було людини зі здоровим глуздом, котра не покуштувала б цих диво-таблеток. Учні їли його просто так, запиваючи водою з-під крана, кидали в компот відмінницям, котрі, дезорієнтовано вважаючи усе навколишнє галюцинацією, легко віддавалися просто в класі на парті, відкладали в потаємних місцинах про запас і ще раз ковтали, ковтали, ковтали... Навіть вчителі (потаємно, звісно ж) ковтали коліщата тарену. У невеликих дозах він викликав веселе затьмарення, масу галюнів та специфічну ходу: здається, у тебе на ногах пружини, і ти не йдеш, а плавно скачеш. Учні, напаківані тареном, пісялися зі сміху, коли бачили,

якими плавними затяжними стрибками ішов до них на урок історик чи географ. Правда, на третій день по диверсії весь тарен кудись подівся (чи не в тумбочку історика або географа, бува?), та все ж кишені в багатьох розпирало від чогось твердого та продовгуватого. Сказати б, від якихось ампул.

Банзай не був захланним. Він всього лиш поклав у кишеню одну ампулу з «хімією». Дві таблетки він зажив у школі, запивши на перерві водою з-під крана.

Банзай запам'ятав, як зайшов до спортзалу, потрапивши якраз на баскетбольний матч. У той час, як на майданчику пристрасті вирували, наче вариво в реторті, у спортзал зайшов ВІН. Не зважаючи на гравців, легким пружним кроком пострибав через зал і всівся на лавці прями́сінько коло вчителя фізкультури. У того від очманіння з рота випав заслинявлений свисток і зникла здатність говорити. Тому він не сказав Банзаю жодного слова.

Все ще почуваячись прекрасно, Банзай почав розглядати центральне коло, намальоване ядучо-червоною фарбою (такого, знаєте, відтінку «Виколи око»). За певний час коло почало обертатися, до червоного додалось іще кілька кольорів, які то гасли, то спалахували. Банзай не міг відірвати від цього видовища погляду. Раптом він зрозумів, що то звичайнісінька літаюча тарілка. І справді: літаюча тарілка зі спалахами на борту піднялась у повітря, тихо гуркочучи, неначе вентилятор. Із криками «Оце так-так! НЛО в спортзалі – хто б подумав?» Банзай вибіг із приміщення. Більше його в той день ніхто не бачив.

3

Наступні кілька годин були чорним отвором у його пам'яті. Він отямився у себе в під'їзді. Банзай ішов додому.

Тато, як звично, був на роботі. Баба сиділа вдома.

– Мий руки, будеш їсти, – здається, таке вона сказала. Але Юрко не був упевнений. Миючи руки, він лигнув третій тарен.

З ванної у дзеркало було видно вішак, на якому висів татів хатній халат. Банзай помив водою лице і спитав у тата, якого побачив у дзеркалі, чому той уже вдома. Тато сказав, що, знаєте, не чекав, не чекав, від кого-кого, а від свого сина не чекав таких дурниць, які Юрко наробив сьогодні у школі. Банзай щось відповів йому (щось таке влучне й дотепне, проте що? – він не міг пригадати), як пришкутильгала баба і спитала, з ким він тут варнякає.

Банзай сидів на кухні і їв борщ. Баба звалила до однієї зі своїх підстаркуватих подружок. У нього саме зав'язалася напрочуд цікава дискусія з чайником. Здається, щось на тему білих горошків на чайниковому череві.

Повернулася баба, і Банзай дуже тихо сказав чайнику, що не видасть старій ані слова з їхньої розмови.

Чайник, здається, поставився схвально до такого рішення.

4

З наступного дня Банзай запам'ятав лише невеличкі, наче записочки, клапті. Зранку він проковтнув решту тарену – три пігулки. Зовсім не орієнтуючись у часі, він пропустив перший урок, алгебру. Сів на сходи перед школою, дивуючись, чому ніхто не йде на лекції.

Нарешті на горизонті з'явився завуч. Той здивовано спитав Юрка:

– Чого це ти, Банзаю, не на уроці?

– Та вон, блядь, чекаю на ту йобану алгебру.

У завуча відвисла щелепа. Від кого, а від Юрка почути такі слова він очікував менш за все. Далі йшли видерті сторінки.

Повернувся (отямився) Банзай перед якимось класом. Він сміливо, підстрибуючи, ввалився досередини, потрапивши на алгебру в паралельному класі. Йшов уже третій урок.

Юрко, весело посміхаючись, сів на задню парту. Вчителька пробувала прийти до тями; всі учні радісно зиркали на тареномана.

Вчителька вже повернулася до норми й продовжувала лекцію. Хлопець поряд із Банзаєм небезпечно розгойдувався на кріслі. Раптом крісло із трухлявого дерева тріскуче розвалилося, і опецькуватий хлопчина голосно ляпнувся на землю.

Банзай дико зареготав, зірвався з місця і вибіг із класу. Потім знайомі переповідали, що той шалений сміх було чути аж на третьому поверсі.

Далі знову йдуть видерті сторінки.

5

На третьому тижні навчання Банзай оголосив своїм чадам, що у вівторок, коли у тих немає першого уроку, буде факультатив. І кожен, хто не байдужий серцем до чарівного світу біології, нехай приходять, ласкаво просимо.

Узагалі-то в Банзая було три класи до заопікування, але цей

(Дарця Борхес)

з невідомих причин подобався йому найбільше. Подумки він називав його «своїм».

Перед першою лекцією, у понеділок, була гучна й бучна забава, День народження нашого коханого директора – вуйка Андрія. Всі учні (а дівчата-підлизи особливо) дуже слічно вітали іменинника з пишною сороківкою. А Вітайль Ханігін-Тичинда навіть написав мадригал на його честь. Мадригал почепили на дошці оголошень, але перед тим він був прочитаний Автором на забаві яко Тост Дня (Автор нетвердо стояв, приховуючи маленькі відбекування за випинанням губ, і не зводив з уродинника під час декламації почервонілих блискучих очей). Ось цей чудесний мадригал:

Нехай срібними росами будять Вас уранці,
Хай здійсниться тисяча Ваших бажань,
Дозвольте нам у Ваше свято
Привітати Вас від усієї душі,
І побажати Вам тільки щастя,
Добра, радості в житті.
Снаги трудової без ліку,
Ні грама бід, ні крапельки страждань,
Злету орлиного та віку лебединого,
І якнайменше нерозв'язаних питань.
З РОСИ І ВОДИ!

Юрка насторожило одне: чому «будять Вас уранці»? І чому не нептунці чи плутонці, скажімо?

Тимчасово невизнані дитячі таланти також приклали свою шкодливу руку до теплих привітань. Хтось гелевою ручкою, імітуючи шрифт поздоровлення, дописав:

Солнце, воздух и вода
Не помогут никогда.
Лишь активный онанизм
Укрепляет организм.
ЦІЛУЄМО!

26 вересня, у вівторок, відбувся черговий факультатив.

На урок приходили різні люди, шукаючи знань, чи просто з підлабузницьких міркувань.

Основним генератором підлабузництва була Іра Коркуша. Банзаю вона дуже нагадувала Рибу-Сонце з мультика про Умку. Від неї йшли невпинні флюїди

підлизування. Вона стала своєрідним гуру, ідеологом цього тонкого і вельми непростого заняття. Коло неї згуртувалось іще четверо дівчат подібного віросповідання.

Банзай зайшов у клас. Там сиділо вже трое хлопців, Ігорчик Лель, як його всі називали, – серед них. Його Банзай бачив у невдалих спробах замаланювання до Дарці. Ну і, звичайно, Королева підлабузництва зі своїм кортежем. Вона сіла за другу парту... Не надто близько, щоб відразу ж викрились її плани, і не надто далеко, щоб утратити вплив на Юрка.

Банзай вже замірявся почати лекцію. Він став посередині, збираючись розповісти про цикл трикарбонових кислот, як у клас зайшла Дарця Борхес. Вона привіталася, скинула легку осінню куртку, жбурнула шкіряний наплічник на крісло і сіла у порожньому ряду, де нікого не було (подалі від усіх, мабуть). Вона ледь посміхалася, чекаючи, що ж такого видасть сьогодні Банзай.

Раптом озвалася Риба-Сонце:

– Слушай, Дарця, і ти ще сюди приперлася?

Дарця повернула до неї голову і щось проартикулювала губами. Що саме, не було видно, бо на лице з одного боку розсипалося волосся.

– Сама іді туди! Вали звідси, чуюш? – голосно пронявкала Риба-Сонце.

– Да! Вали! – кракнула одна з її подруг. – Менше народу – більше кіслароду!

Банзай побачив, як здригнулось обличчя Дарці. Він хотів було сказати, що на лекцію вільно приходити кожному, кому захочеться, але Дарця вже встала і повільно пішла до виходу. Її чорне, хвилясте на кінчиках волосся знову закривало лице, та вона відкинула його одною рукою. Зауважив, що до того ж закусил обидві губи. Перед виходом Дарця люто копнула парту і зникла за дверима. Юрко здивовано подумав, що вона зовсім не чинила опору. Просто здалася. Мабуть, на неї тут добряче тиснуть.

Риба-Сонце і її послідовниці задоволено посміхались.

«Атлічна, девачки, – подумав він. – Шяс я вам устрою лекцію».

– Тема сьогоднішнього уроку... – Банзай відчував, як його обмацує погляд дівчини. – Тема уроку... Сперма!

Дівчата враз отетеріли. Можливо, все через багатообіцяючу інтонацію... Це добре.

– Сперма... – Юрко розтягував слово, відчуючи його тягучість та мінеральний запах. – Як відомо, сперма – дуж-ж-же цінний косметичний продукт. Зараз ДУЖЕ багато кремів виготовляють на основі сім'яної рідини. Тими кремами ви мастите собі пискиски... гм... личка. АЛЕ... Так-так, у кожного цінного косметичного продукту є купа своїх АЛЕ. Чим цінніший та косметичніший продукт, тим отих АЛЕ більше і тим вони загрозливіші. От зокрема... які ви, скажімо, знаєте статеві гормони, що є у спермі?

- Ну... тестостерон, андростерон, - відразу знайшлася Риба-Сонце.

- Абсолютно вірно, Іринко. - Дівчина аж засяяла. Він продовжив: - І ці гормони відповідають за вторинні статеві ознаки. Оволосіння тіла зокрема. А тому...

У цьому місці Банзай застережливо підняв палець. Його погляд переходив з одного хлопця на іншого, вивчаючи, по кому б то завдати удару.

- ...А тому у мастурбантів, тобто тих, хто займається мастурбацією, на руках внаслідок потрапляння на долоні сперми може рости - і росте, що найнеприємніше! - в о л о с с я.

Ігорчик, зовсім забувши, де він, підніс долоню до очей і повернув її до світла, щоб краще було видно; те саме, тільки покрадьки, робили й інші легіні.

- Але це ще не все! - задоволений, Банзай перевів погляд на девачек.

- Дуже важливим є те, що у спермі є що? - сперматозоони, або сперматозоїди, чи спермії, хто як любить. Як ви вже знаєте, у головках сперміїв міститься так звана гіалуронідаза, фермент, що розчиняє речовину, якою захищена яйцеклітина: гіалуронову кислоту. Але знайте, що ота гіалуронова кислота є в той же час і основою рогівки ока. У медичній практиці неодноразово зафіксовані випадки втрати зору через попадання сперми в око! - Банзай задоволено посміхнувся. З Риби-Сонця злетіли всі барви, вона побіліла, як стіна.

- Зрозумійте: гіалуронідаза розчиняє рогівку! І повернути зір можна лише з пересадкою нового ока! Так що... - Його голос враз опустився до інтимного шепоту, - ...будьте обережні, мої милі.

- А... а сліпоту повна? - спитала Риба-Сонце стривоженим голосом.

- Абсолютна.

- А якимись... якимись засобами можна знерухомити спермії? І чи якимось то лікується? - Її голос все слабшав і слабшав.

- Ну-у-у... - протягнув Банзай. - Як тобі, Іро, відомо, спермії знерухомлюються у кислому середовищі. Так що, коли тобі хляпне на око трохи сперми, можеш промити його сірчаною кислотою. А лікування... Тут, на жаль, тільки одне. Вирізання пошкоджених тканин.

Банзая несло все дужче і дужче; він уже хотів було розказати своїм наляканим підопічним, що провідні європейські сексопатологи рекомендують спеціальні окуляри, особливо надійні - це марки Sex-O-Vision™, а також Oral-Eye™, але в останню хвилю дав собі на стримання.

Коли відведені солодкі сорок п'ять хвилин минули, Банзай широко посміхнувся своїм довірливим слухачам і сказав:

- Ну все, до третього уроку, наразі, - і вийшов із класу.

Як казала воннегутівська Попелюшка: «Б'є годинник, курва мати, треба з балу утікати!»

7

Шановний пане Романе Корій,

ми отримали Ваше замовлення на книгу «Cultus Vermis». На превеликий жаль, ми не можемо надіслати Вам оригінал, а тому обмежуємось лише дублікатом, перевиданим у 1879 р. за оригінальною редакцією В.І.Еванса-Вентца. Пішовши Вам назустріч, ми зменшуємо ціну з \$21.000 до \$4.995 за дублікат.

Заповніть доданий купон і надішліть не пізніше жовтня 18 а.і. Щиро дякуємо за замовлення,

Компанія «Sator, Arepo, Tenet, Opera amp; Rotas Libromania Limited»,
Міскатонік,
штат Массачусетс
9-3-2000
США

8

У той же день, коли відбулася незабутня лекція з техніки безпеки в царині сексу, тиждень після початку проблем зі сновидіннями та за два місяці до справжнього кошмару, Банзаєві нанесли два візити. Обидва відбулися після третього уроку, на великій перерві.

Першою до нього завітала Риба-Сонце, Стефанік у підлабузництві, Дюма-батько у кількості підкорених вчителів, Її Просвітленість та Пишногрудість Іра Коркуша. Вона була дівкою в тілі: міцно збита, м'якенька, як домашній цвібак, з потужними пухкими персами та голодною посмішкою спраглої знань дівчинки. Вона мала нездорову пристрасть до масної темної косметики і постійно підводила свої варги тушевим олівцем, щоби були чіткішими контури. Ще вона була дуже падкою на всілякого роду біжутерію, здебільшого важку та масивну.

- Привіт, - почала вона.

- Привіт, - відповів він посміхаючись. Що він не любив у дівчатах, так це те, коли вони казали «привіт» і «діскацека».

- А то... То всьо правда, що ви... ти розказував на факультативі?

- На повному серйозі. Хочеш, навіть можу тобі дати книжку почитати. Там багато написано про це.

Банзай нахилився вперед і вибрав з-поміж інших волюмів важкий том, обгорнутий білим папером. На корінці банзаєвим почерком писало:

СЕКСОПАТОЛОГІЯ:

травми, збочення та інші цікаві випадки

Насправді це була його улюблена «Астрологія для лохів» Стаса Перфецького.

- Та не-е... дякую... - Іра злякано скривилася на книжку.

- Ну ні, так ні... А тобі щось треба було спитати? - знічев'я поцікавився Юрко, задоволено ставлячи «СЕКСОПАТОЛОГІЮ» на місце. Читати між рядками Іра, вочевидь, не вміла, а тому продовжувала плести різні бздури.

- А ви... ти... Йура, ти не йдеш на дискацеку? В п'ятницю буде, ну і... ми би...

Банзаю наче дав у живіт котрийсь із братів Кличків. Він уявив собі, як великі, ніби різдвяні сніжинки, пластівці лупи на поролонових плечиках іі блюзки загадково відсвічуватимуть в ультрафіолеті дискотеки, а вуста, грубо заштукатурені шмінкою, пожадливі поглинатимуть Юрків язик. Обличчя відразу ж скинуло з себе маску блаженного спокою. «Damn fuckin shit-ass! - чомусь пригадалися уроки в репетитора з англійської: - Cocksucker-mother-fucker!!!» (так його викладачка любила казати найбільше). «Тільки не це, тільки не це!!!» - запанікував він подумки.

- Ух-х-х-х... Гм-м-м-м... Ой-й-й-й-й... Н-н-н-н-у-у-у... Ти знаєш, Іринко, ти ж сама бачиш, купа роботи, ваші контрольні треба перевірити...с-с-с-с... Не... не-не-е-е... боюсь, що я не підую. Не-е-е... Та, тим більше, я вже з того віку виріс...

Іринка, чи то пак Риба-Сонце, пішла з нічим. Вона люто траснула дверима, зовсім як Дарця, яку вона вигнала одним своїм владним словом.

Банзаєві думки поповзли до неї. Як легко вона піддалася! Сіла в ряд, де нікого не було. Завжди сама. Банзаєві стало іі шкода, насправду шкода. Така симпатична

(симпатичніша від усіх решти, симпатичніша день за днем)

дівчина, як правило, ніколи не буває сама,

(мідні буки)

хоча у Мідних Буках всяке буває... (Він ще не міг здецидуватись у своєму ставленні до того міста, але був упевнений, що, на відміну від Дарці Борхес, воно йому подобалось усе менше й менше. А Дарця...)

Несподівано у двері постукали – і ввійшла вона. Дарця Борхес.

Банзай розгубив усі свої думки та звичні слова. Його ніби застали голим.

– Привіт, – промовила вона, ледь посміхаючись. В обидвох його візитерок було чорне волосся, але в першій воно вже було добряче травмоване всілякими перманентами та завивками. У Дарці воно було відверто чорним, прямим і завивалось на кінчиках назовні. Приблизно такої довжини, яке було в нього на третьому курсі: на п'ять пальців нижче вух. Вона відкинула з очей волосся, так що стало видно її лице. Банзай тихо млів.

– Ти зараз дуже зайнятий? – спитала вона після привітання.

У Банзая защеміло серце: невже і вона зараз запросить його на дискацеку? А така, здавалосьь, кльова дівчина була...

– Ну так, трохи є, а що?

– А ти міг би мені пояснити... ну, розказати то, що розказував їм сьогодні на факультативі? – Очевидно, їй було незручно від того, що Банзай був свідком її вигнання. А може, то не було вигнання... Га, Юрчику?

9

Він радісно (але не занадто, щоб не злякати її) сказав, що так, нема питань, приходь після шостого сюди, як поіси в ідальні, і взагалі, можеш казати мені просто «Банзай».

– Добре, Банзаю, – сказала вона і вийшла, махнувши дверима, які повільно зачинялися. Він не міг відірвати погляду від того простору, що скорочувався від руху дверей. Перед тим, як вони повністю зачинилися, він побачив, що Дарця розвернулася до нього обличчям і помахала йому пальцями на па-па. Нарешті двері затулилися.

Ти педофіл, Банзаю, затям собі раз і назавжди. Ти педофіл.

Він відмахнувся від паскудного голосу й сів перекусити яблуком та почитати «Замок» Кафки. Після перерви у нього «вікно», і він піде до Держислави Черевухи дивитися на Ренуара.

10

Дарця й справді прийшла після шостого уроку, із зошитом та ручкою. А Банзай майже не хвилювався.

– А про що ти їм сьогодні розказував? Бо ти ссс... – Дарця вчасно, хоча й невдоволено, стулила губи.

– Суки?... – спитав він просто.

Вона кивнула:

– Та. Вони. Не хотіли ніхто сказати, яка була тема. Казали, що я ще маленька...

Банзай голосно пирснув сміхом і реготав до корчів у животі. Він попросив її нікому (а тим девамкам особливо) не розповідати те і переказав свій славний виступ. Під кінець Дарця вже змовницьки та широко посміхалася.

А потім, коли звична напруга між незнайомцями зникла завдяки історії, він розказував багато цікавих речей, малюючи у неї в зошиті різні цикли, виписуючи довгелезні назви ферментів (Дарця зізналася, що має до таких довгих назв таємну пасію), показував вчені книжки з біохімії, втягуючись у свою розповідь все глибше й глибше. Зовсім відірвавшись від реальності, Банзай і гадки не мав, що її темні очі бігали по його обличчю, зауважуючи кожну із рисок, які були, на її думку, саме там, де їм і слід бути.

Розділ 4

1

Минають дні, минають ночі...

Так було і з Банзаєм. Просто один день раптово підходив до вечора, там Юрко лежав у квартирі на канапі й слухав «Van Der Graaf Generator» або «King Crimson», читав книжки, готувався до завтрашніх лекцій, думав про певну покинуту всіма особу – про Дарцю Борхес, якщо бути прискіпливим, їв, пив, спав, кутив, думав про Дарцю, кутив, читав, слухав «Van Der Graaf Generator» або «King Crimson» (залежно від настрою – а той був глибоко песимістичний, депресивний та максимально філософський, так що музика була якраз та, що треба), дивився на сонце, яке сідало, думав, що сьогоднішній день – це вже точно останній погожий день осені, думав також про Дарцю, кутив, їв яблука, міркував, чи не використати, бува, свій н/з, схований під ліжком, у дерев'яному заглибленні рами, кутив і думав про Дарцю.

Від того всього на душі ставало дуже тужливо, самотньо і страшно. На вулицях міста – ні душі. Тільки вечірнє світло сонця та ще запах диму, ностальгії й холоду. Пахло зимою. І пустка на вулицях. І повноповнісінько жовтого листя. Банзай узяв свою зелену куртку. Запхав у кишеню свіжі випуски «Патріота» і «Віри, Надії, Любові» й пішов знайти

десь лавку, почитати їхні бздури. Коли довго бути у квартирі, навіть у кімнаті, обклеєній нотними аркушами, і курити, курити, курити, то врешті-решт кімната починає душити тебе.

Надворі було зимно. Холод і дим відразу нагадували йому про Солю. Вони гуляли Кайзервальдом, коли була осінь.

Він знайшов якийсь парк. Весь жовтий, за винятком кількох сосен. Позаду лавки, на яку сів Банзай, тліла купа пожовклого листя.

Газета трішки звеселила його. Він прочитав статті про комерсанта, якого уколошав його ж бухгалтер, про згвалтовану бабусю, мальтретовану своїм сусідом-пияком, узнав, що у Соммерсета Моема було понад тисячу двісті коханок і що він помер від оперізуючого лишаю, якого підчепив у наймолодшої, котра мала всього тринадцять. Газета писала, що під кінець свого розгульного життя Моем виглядав, наче цейлонський рибозмій, увесь покритий лусочками лишаю. Банзай порівняв те, що знав він, і те, що писала газета: виходило, що «Місяць та мідяки», як і решта творів, писався під час інтимних зносин із черговою повією.

«12.30 – пригоди Супермена у фант. серіалі «Пригоди Супермена»,

значилось у програмі.

Потім ішла сторінка роботи з нацією, де писалося, що Будда й Заратустра, як, безумовно, і Господь наш Ісус Христос, є вихідцями з Галичини. Говорилось і про те, що Атілла тривалий час був видатним полководцем при князеві Ярославі. Автор наводив навіть беззаперечні докази своєї правоти: адже назва племені, яким верховодив могутній Атілла, – гуни – походить від українського слова «гунька», що означає верхню теплу одіж із овечої вовни. Від того ж автора, до речі, Банзай узнав, що факти, наведені вище, визнані істориками цілого світу, а сам автор отримав благословення від легендарного Льва Гумільова.

Такі-от справи.

До речі, світлини «Акт розтління неповнолітньої гр. Кліо Автором. Фото Автора» він так і не знайшов. Цілком імовірно, що фотка була опублікована у попередніх номерах часопису.

Інтерв'ю з місцевими жителями, які бачили інопланетян, Банзай вирішив не читати, а викинув газету до сміття. Запах зими. Думки про дим. Пам'ять про Дарцю, згадки про Солю. Запах диму, думки про Дарцю, пам'ять про зиму, згадки про Солю. Згадки про Солю.

Соля.

На третьому курсі, відразу після «екватора», він ледь не вчинив найдурнішого поступку в своєму житті. Від цього його врятував лише один кивок голови, якого вона так і не зробила після запитання: «Чи не хотіла б ти одружитися зі мною?» Запитання стосувалося його коханої, Соломії Ляклиці.

Соля вчилася разом із ним на одному курсі. Спочатку вона викликала у ньому якусь незрозумілу відразу своїм світобаченням, потім настало примирення, а потім він посмертно втріскався у неї. А вона, на Юркову думку, у нього. Принаймні так то виглядало.

Але Соля була не просто розумною, красивою, всесторонньо розвинутою дівчиною. Факультативно їй ще вдавалося бути лярвою, стервою, курвою і просто сукою. Але він, Юрко Банзай (він, Ю р к о Б а н з а й!), із малозрозумілих причин зумів її покохати.

Соля була справжньою красунею, з ідеальними рисами обличчя, тонкою шиєю, довгими ногами й вишуканими манерами. Ось, мабуть, те, що й причарувало його так безнадійно й залізобетонно-міцно.

На ранніх (операбельних) стадіях хвороби його почало захоплювати те, як Соля бачить світ (а пригадаймо того Юрка Банзая, якого нестримно вернуло від її поглядів ще якийсь рік тому!). Потім він почав ловити кайф від її уроків французької.

І, звичайно ж, із нею було просто неймовірно трахатися.

Те, що за життєвим покликанням Соля була сукою, він почав зауважувати після її відмови. Вона попросила трохи почекаати. Скажімо, до кінця року. Рішення, за всіма параметрами виважене, однак Банзай не заакцептував його. Він хотів їй і teraz. Тому відмова дещо віддалила його і частково протверезила. Він замислився, чи справді Соля така ідеальна, як то йому видавалося.

Банзай слухав її балачки й постійно кивав. Від її промов ставало сумно, що ось ця дівчина стане його дружиною (на той факт, що дружиною вона може і не стати, Банзай ніколи не звертав уваги). Соля неодноразово повторювала, що Банзай дуже обмежений. Що його кругозір надто вузький. Що він зануда. Так-так, що Юрко Банзай зануда. Він лише мовчки кивав головою.

Соля хотіла переробити його на свій манер. Хотіла змусити ходити на дискотеки («Ну ти й зануда, Юра, тільки слухаєш ту свою дурнувату музику, ні на які дискотеки не ходиш! Але ж ти й зану-да!»). Якось вона сказала, що ненавидить «Мертвого півня» через те, що той споганив пісню «Франсуа» Ірини Білик. Банзай стримано втягнув носом повітря і не сказав нічого. Бо, на його думку, за такі слова слід було відразу бити по морді.

Ще вона полюбляла користуватись зворотом «не хочу... але»...

«Не хочу тебе образити, Юра, але у тебе поганий смак».

«Не хочу критикувати твою зовнішність, Юра, але тобі довге волосся ну зовсім не пасує».

«Не хочу тебе задіти, Юра, але той твій Пітер Гемміл – то є музика для дебілів, повний несмак».

Ось так-то. Вона завжди казала «не хочу... але»... і завжди хотіла. Завжди мала на думці його зачепити. І чим більше Банзай бігав за нею, наче цуцик, тим більше вона проникалася бажанням задіти. А Банзай усе бігав і бігав, бо просто не міг без неї. І лише після рятівного відтермінування на «екваторі» він, наче Сава по дорозі в Дамаск, раптово прозрів.

Із наближенням літа Соля все більше і більше віддалялась від нього і вилясь в'юном коло Доша. Все гаразд, думав він, усе під контролем. Але з-під контролю виходило все більше й більше речей.

Закінчилось усе тим, що Соля пішла від нього до найкращого друга Банзая – Доша Мокоші. Тоді Банзай і вирішив перевірити правдивість теорій подружжя Воссон стосовно мухоморчиків. Втрачати було нічого – він або отримає просвітленість, або помре, що за даних обставин було б дуже навіть доречно.

Дякувати Богу, Банзая відкачали, а Дош щиро посміявся над бідною Соломійкою. Потім він переповідав Юркові, як та плакала у нього на плечі, просила, щоб Дош її хоча б поцілував, що вона любила лишень його, а не зануду Банзая, а він таки справді зануда, з ним нема про що говорити... що вона його, Доша, дуже-дуже кохає, що вона його хоче... Дош на те все залився буйним сміхом ій прямісінько у фейс. Трахнути тебе? Нема питань. Але якщо тобі мій найкращий друган Банзай видався занудою, сказав він крізь сміх, то зі мною ти помреш іще до заходу сонця. Від нудьги.

Після повернення з реанімації у нього була остання здибанка з Соломією. Вона коротко сказала, що все між ними – лиш поганий жарт, що вона зустрічалась лише із жалю тощо. Прудко й тихо то все сказавши, Соля повернулась і пішла, не попрощавшись. Виглядала вона так, ніби не спала вже тиждень. А ще вона виглядала, наче сука, яку згвалтувала згряя розгніваних диких псів динго.

3

Банзай витягнув другий часопис. Баптистський вісник «Віра, Надія, Любов». У тому навіть не було статей про згвалтування. Його погляд затримався лише на одному заголовку: «Лесик Леськів: нагла смерть у нерівному бою на рівному місці. Білі плями та чорні діри автобіографічної шахівниці». Судячи із заголовка, у статті йшлося про особистість не менш харизматичну, ніж сам Енді Воргол, хоча чогось конкретного ці рядки не стосувались. У зв'язку з присутністю відсутності наявності хоч якогось змісту Банзай збагнув, що нічого не збагнув. Вісник долучився до «Патріота» на дні кошика для сміття.

Вечоріло й зимнішало. Долоні стали сухими й холодними, тільки обличчя ще тіло у променях заходу сонця. Запах паленого листа.

Банзай вийшов із безлюдного парку, прямуючи до порожнього центру. Там, під білою фігурою, судячи з усього – святої Анни, він запримітив дещо цікавеньке. Кілька старих людей (по три бабці на кожну стінку) щось голосно викрикували сипучими голосами. Банзай сів на лавку поруч із демонстрацією. Що то був за мітинг, він втямив лише по одній вивісці, чи то пак транспарантові. «МОСКАЛІ, ДОДОМУ!», писало на білій смужці, склеєній із аркушків креслярського паперу. А під тим гучний підпис: «Районне товариство української мови ім. Тараса Шевченка».

Він прислухався до викриків.

– Да как ви смеете??? Как ви можете бить такімі? Ви не можете заперетить н а м разгаваривать на украинской мове! – вигукувала одна з демонстранток з-під затінку транспаранта.

– Да? Не можем? А как ви смеете називать рускую нацию на Україне нацианальной меншинай? Га? Как ваапше а рускай нації можна гаварить такім тонам? Да великій рускій народ нікагда не бил і нікагда не будить нацианальной меншинай! Нікагда! Ні в какой стране! Нікагда!

Банзай зрозумів, що за ті п'ять років, протягом яких він не цікавився політикою, у країні відбулися серйозні зміни. Він одразу ж вирішив не цікавитися нею наступні літ іще так зо п'ять. А то й усі десять.

Коло демонстрантів сумно стояла жінка із Закарпаття. З великим клунком за спиною й у лахмітті. Вона монотонним голосом почергово зверталась то до одних, то до інших:

– Вібачьте, щьо вас прьошю, я сама ні месна, дайте несколько копєек, риб'йонк балной, зовсім хоронький, дайте хто щьо може... Вібачьте, щьо вас прьошю, я сама ні месна...

Юрко встав і пішов геть. Далі від цієї квінтесенції театру абсурду, де ніколи не з'явиться Годо.

4

Він брів жовтими оранжевими вуличками, дивуючися чистоті алей Паші Ангеліної та Саксаганського, Фрунзе, Держинського і Щорса. Що вони там (тут) загубили? Речі виходять з ладу. Це дуже відчувається у Мідних Буках. У місті практично немає людей віком 20-30 років. Старіння та виродження нації тут видно, як під мікроскопом.

Речі ламаються, виходять з ладу й танцюють. Напевне, тому, що всюди звучить музика. І голі пари бігають під тихим місяцем.

Він міркував, чому все старіється тут. Була якась причина, якийсь сторонній чинник, що змушував усе ставати несправним, щось заповнювало

вулиці порожнечою, яка у своєму розвитку переходила спершу в холодний відчай, а потім у прихований страх.

(Страх: рано чи пізно, його починаеш відчувати у цьому місті. Можливо, це в запахах з лісів та гір або в туманах із річки. З вогких підвалів та порожніх вулиць. Із запаху самотності й відчаю. Ось звідки прийшов, і приходить, і приходить страх.

Із далеких чужих місць, які у Мідних Буках виявилися надто близькими.)

Страх просочувався у Мідні Буки через пори реальності, наче міазми з боліт, де ворухиться мул.

О так! Рано чи пізно, кожен починає відчувати цю розмиту тривогу.

5

Знаки, вони почали з'являтися тут і там, у найнесподіваніших місцях.

У хату Романа Корія, моряка далекого плавання на пенсії, залетіла велика сова. Це сталося вночі, коли той курих при відчиненому вікні, погасивши світло. Його білки, залиті кров'ю, тьмяно виблискували. Сова залетіла, літала по хаті, ухкала, накликаючи біду. Корій погасив цигарку, вигнав сову й хутенько спустився у підвал, де мав кабінет-бібліотеку. (Про цей кабінет не знав ніхто, а якби і знав, то дуже б здивувався, що такий п'яничка, як Корій, має таку бібліотеку; якби той хтось прочитав назви хоча б деяких книжок – а більшість із них була латиною та грецькою, хоча й траплялися англійською чи німецькою, – то спочатку дуже б здивувався, а потім спитав би, де у Корія взяли грошенята на такі рідкісні інкунабули, місце котрим – у найкращих бібліотеках світу. У тих відділах, куди не пускають практично нікого.) Корій витягнув зі стелажа грубезний гробсбук і почав щось гарячково записувати.

Якби Банзай відкрив четверговий випуск «Поступу», у рубриці «КІЛЬКА СЛІВ» він міг би натрапити на повідомлення під таким заголовком: «Крижана пустеля забирає 15 життів. Експедиція гине під горою Кадаф». У ній у кількох словах мовилось про те, як одна групка вчених знайшла спорядження іншої, власне зниклої за нез'ясованих обставин експедиції біля підніжжя гори Кадаф у Антарктиді. Підозрюють, що вчених-полярників накрило сніговою лавиною, коли ті саме натрапили на якусь печеру. Смерть експедиторів була поза сумнівами: спорядження знайшли покритим кіркою намерзлого снігу з льодом, а провізія з'їдена лише наполовину.

У Євки Навії в Мідних Буках корова отелилася двоголовим телям. Теля померло на третій день.

Сови, яких мало хто й бачив у міднобуківських лісах, стали юрмитися навпроти коледжу. Інколи ночами вони дико кричали й ухкали. У ніч першого приморозку, о пів на третю ночі, коли вже всі гуртожитські спали, Дарця Борхес визирнула крізь шибу надвір. Міст через річку до лісу був

вимазаний блідим, холодним медом місячного світла. На кожному дереві вона побачила по дві-три сови, що крутили головами й надималися від власного дихання, мов сірі пульсуючі плоди. Місяць виблискував у їхніх м'яких безшумних перах.

О так! Знаки були всюди. Достатньо лише знати, куди дивитись.

І знати, що вони віщують.

Розділ 5

1

У день, коли Банзай гуляв разом із Дарцею, було сонячно й страшенно зимно, як на жовтень. Усі зійшлися на думці, що цей день має бути чи не останнім погожим днем осені. Тоді ж почали вимикати світло – у всіх районах, крім лікарні та міліції, з шостої до дев'ятої вечора.

На третій перерві у коридорі його здибала вона, і температура Банзаєвого тіла, коли він упізнав, хто його гукнув, реактивно рвонула вгору. Була це, звичайно, Дарця Борхес. У затертому джинсовому комбінезоні на шлейках та в білій футболці, ледь усміхнена. З невідомих причин Банзай бачив її чітко й гостро, наче об'ївся священних грибів, бачив її так, наче вона була зліпком з окремих чітких дрібних деталей. Вона привіталась і спитала, чи не міг би Банзайчик пояснити дещо з циклу Кальвіна, можливо, розказати глибше. Чудово! Прекрасно! Без проблем, після шостого уроку, відразу, як поіси. Па-па!

Поки вони так розмовляли, повз них проплив, немов пароплав «Велика Міссурі», психо-холог Діма. Пропливаючи поруч, він непомітно підморгнув Банзаєві й видав тихеньке «хо-хо-хо!» у них за спинами. Зовсім того не бажаючи, Банзай почервонів.

Коротше кажучи, Дарця, помахавши йому на прощання пальчиками, пішла геть, а Юрко, здивовано-вражено кліпаючи, заліз у свій кабінет.

2

Після шостого уроку всі нормальні люди йшли в ідальню. Банзай сів за крайній стіл, де не було нікого, і почав наминати, а правду кажучи, досить мляво хлебтати прісну юшку. Відірвавши очі від зупи, він побачив, що коло нього вже ставить тарілку й кавальчик хліба Іринка Риба-Сонце.

«Ти ба», – заскочено подумав Юрко. А він вже гадав, що та нарешті його забуде.

– Привет! – сказала вона, заштовхуючи в писок ложку з гречкою.

– Привіт, – відповів Банзай. Що він ненавидів у дівчатах, так це те, коли вони кажуть... Зрештою, не буду повторюватись. Проблеми зі сновидіннями не минались, як він міг сподіватись, а наростали. Дарця зуміла нівелювати ці думки, ба навіть втішити його, а Риба-Сонце якраз зрівноважить терези.

Іринка явно прагнула нав'язати контакт.

– Йура, а у тебе є які-та брати, сестри?

– Та, сестра Морфій, – ляпнув він перше, що спало на думку. – А братів не маю.

Рибина недовіжливо наморщила чоло.

«Тяжкий випадок, пане докторе. Може... ампутуємо? Га? Маленька ампутаційка перед трапезою, для апетиту... Ампутація ще ж нікому зла не зробила, давайте ампутуємо! Ну будь ла-а-а-аска!»

Але Банзай зжалився над нею, тяжко зітхнув (тим самим кажучи збоченому садистові в голові, що ампутації з технічних причин нинькай не буде) і спитав у відповідь:

– А чим ти цікавишся?

– Ну-у-у... – Іринка склала губи бантиком. – Та всім цікавлюсь, а ти?

– Ясно, а музику яку слухаєш? – знову не зовсім ввічливо не відповів він.

– Ну-у-у... «Атпетие машеннікі»... може, чув «Запрещьонние барабаньшікі»? А так – там тіпа Ірину Білик, «Руки вверх»... а ти що?

Банзай подумки сплеснув долонями у драматичному жасі: ну вика(ка/па)на тобі Соля!

– Ну-у-у... – завив він, наслідуючи її інтонації та зберігаючи на лиці блаженність юродивого. – Для душі – «King Crimson», Пітера Гемміла, а так – там всякі тіпа сестри Байко, «Льомі-Льом», Алсу, «Руки вверх» там... «Запрішсььонні барабаньшшікі»... ну ти поняла...

Рибина, не відчувши жодної дисгармонії між назвами, спитала:

– А це як – тяжола музика, да? Ти любиш тяжолу музику? Патаму шо... тому шо ти виглядиш, ніби ти слухаєш тяжолу музику...

– Тяжола музика??? – Банзай вдав, ніби він не розуміє. – Да не, да шо ти! «Льомі-Льом» не є тяжолою музикою!

Вони б ще довго сперечалися, що є «тяжолим», а що просто «для душі»... Банзай почував себе Марком Поло, який розказує клаповухим односільцям про

дивних морських зміїв, про трьох китів, яких він дійсно бачив, про прекрасних сиренок і т. д., обтяжуючи їхні довірливі вуха всілякими макаронами: «ракушками», «мушельками», «ріжками», «шпахетті» та простою вермішеллю перший сорт «екстра». Їхня дискусія, а радше сповідь Марка Поло, тривала б ще хтозна-скільки, але оці всі суперечки, попри їхню нісенітність, вселяли в Рибу-Сонце нічим не виправдану впевненість, що вона припала студенту до смаку.

Тому Банзай вирішив використати аргументи вагоміші за музичні вподобання.

– Послухай, Іро, ти ніколи не топила цуценят? Маленьких, ще сліпих, таких безпорадних?

Іра гидливо підібрала губи.

– Не, а що?

– Та так, думаю, спитаю, може, якраз натраплю на однодумців. Знаєш, я, коли був маленьким, жив у Станіславові. І бабця мала пса, Дінку, сучку дуже симпатичну. І вона два рази на рік давала нам виводок песенят. Але, сама розумієш, вигодувати пса – то цілий маєток... майже. А цуциків щоразу було вісім, дев'ять... бувало і п'ятнадцять. Такі маленькі, гарненькі всі такі, з такими вушками, так би тільки їх цьомав і тримав на руках!

Іра зачаровано слухала його невигадану історію.

– І тоді баба закривала Дінку в буді, підкликала мене малого і казала, щоб я їх всіх потопив. За то вона мені давала цукерку. І знаєш що? Я топив їх! Щоразу! Двічі на рік! Як екзамени у вас в коледжі! Літом і зимою. Знаєш як? Береш старе відро, наливаєш води, але тільки до половини, щоби потім не вихлюпувалася... І береш іще одне відро. І береш п е с и к і в. Кидаєш їх всіх у воду... вони тоді, між іншим, не гавкають, бо ще не вміють, а радше нявчать. І тоді притискаєш зверху другим відром. І відразу ж дізнаєшся – забагато ти набрав у відро води, чи в сам раз... а потім вони починають пускати носом бульки... під водою. Ти би як побачила ту комедію, цілий день реготала б. Така забава! – Банзай екстатично заводив очі, всім своїм виглядом показуючи, яка то була для нього фрайда.

Його рожеві спогади про дитинство, ці солодкі роки задовго до статевого дозрівання і вульгарних підліткових прищів, могли тривати цілу вічність, якби коло Банзая не сіла Дарця. У руках вона тримала два горнятка компоту: для себе й для Юрка. Він м'яко їй посміхнувся, дякуючи за пійло. Риба-Сонце побачила цей усміх і тихо скреготнула зубами.

Дарця сіла дуже близько до нього, можна сказати, тісно, так, що він чув тепло її руки.

– Дарця! Валі атсюда! Чьо ти сюда припьюрлась?! – загавкала крізь зуби Іринка. Її багряно намальовані губи люто скривились. На них масно блищали краплинки жиру від жилявого м'яса у гречці. Дарця не сказала нічого, рівно як і не зрушила з місця. Вона піднесла до рота горнятко, затуляючи все лице, крім очей, тримаючи його обома руками, мов дитина, і почала голосно сьорбати компот. Вона не зводила з Іринки погляду.

– Ти шо, може, аглохла? – Риба-Сонце заводилась усе більше від того, що Дарця (так-так, Дарця!) посміла ослухатися. Раптом Іринка зрозуміла, що на неї тисне не лише погляд дівчини. Банзай відклав ложку набік і підпер підборіддя п'ястуками так, щоб не було видно посмішки. Він дивився на неї дуже уважно, мов на реліктовий вид латимерії, виловлений у дідусевому ставку коло хати.

– Нублядвсьо! – процідила вона.

Риба-Сонце брязнула ложкою (тут ніхто виделками не їв, бо їх просто не було), з гуркотом встала на весь свій зріст валькірії й понесла тарілку до стійки, де ставилося брудне начиння.

Юрко мовчки доїв зупу, Дарця мовчки, хоча й дуже голосно, досьорбала компот. З-за горнятка було видно краї посмішки.

3

Надворі стало справді зимно, як на жовтень. Хідники були сухими й білими від замерзлої вологи. Калюжі стягло морозом. Листя на холоді змерзлось у хрусткі пласти, що скрипіли під ногами. Банзаю було холодно, бо він одягнув лише вільну зелену м'яку футболку з довгими зеленими рукавами й легку зелену вітрівку. Було зимно навіть у вуха й пальці на ногах: під черевиками були тонкі шкарпетки, а шапку він не носив принципово: у свої двадцять два він все ще вважав, що справжні чоловіки шапок не носять. (У його шафі все ж таки була одна, але Банзай її дуже цурався.)

Дарця, також без шапки, але з шаликом на шиї і в рукавичках, спочатку вхопила його за долоню, хукаючи на побілілу шкіру (з її рота вихмарювалися клубки молочної пари), а побачивши, що Юрко й далі помимо волі цокотить зубами, влізла йому під руку, так, щоб він обіймав її за плечі. Дарця була нижчою на голову, а з гір дув крижаний вітер, тож Банзай особливо не заперечував. А десь глибоко всередині навіть потайки радів цьому.

Хоча, правду кажучи, він почував себе педофілом. Банзаю видавалося, що ті нечисленні перехожі, яких вони стрічали, озиралися назад, кліпали очима й пересвідчувалися, що це не сон; вони дивились услід молодому чоловікові, який ішов вулицею, обіймаючи за плечі якусь неповнолітню дівчину, «малолетку», як кажуть у Києві. Черговий педофіл, подумавть вони, знизавши плечима, наступна реінкарнація Миколки-Рожевої-Футболки, відомого педофіла, якому в 1973 році вдалося розтлити 59 дітей віком від п'яти до дев'яти років, з них 34 – хлопчики. Кажуть, його спіймали на спробі гвалту шістдесятої, ювілейної дитини.

І ще він думав про лекцію, надану йому Соломією. Про те, що не варто занадто прив'язуватись до людей, особливо – до «малолеток», як кажуть у Києві. А ще пригадав різні цікаві факти зі свого родинного життя: про бабцю, що одружилася з дідом у дев'ятнадцять, коли старому було вже 27, про сім'ю свого кумпля Доша – старшу сестру того, Віку, його мама

народила у сімнадцять. А одружилася взагалі у шістнадцять. Татові Доша, до речі, було тоді 26. Також чомусь лізли думки про тих, які залітали завчасу і не мали грошей на абортники. Як, наприклад, його знайомий, що пішов з універу після зимової сесії. Самі розумієте чому.

Від усієї мани в голові Банзай відмовився одним порухом думки, відкинувши її тіло геть. Дарця йшла поруч, видихаючи носом сиву пару.

Після обіду вони пішли до нього в комірчину. Банзай тлумачив їй тонкощі фотосинтезу, темнова фаза. Малював графіки, схеми, вона дивилася, розказував, вона слухала. Коли він підвів свою розповідь до логічного завершення, інкрустуючи її цитатами з «Біохімії» Альбертса і «Так сказав Заратустра» Ніцше, Дарця, замість того, щоб подякувати й піти у гуртожиток, спитала, чи він би не пішов з нею прогулятися. Гм-м, пані та панове... Дарця була цікавою дівчинкою. Вона не вкладалась у жодні звичні формати, як альбоми «Металліки», і це його дуже тішило.

Вона спитала, чи Банзайчик не хоче, щоб вона показала йому одне кльове місце. Банзаю було вже однаково (пальці на ногах заціпили), тому він погодився.

Вони перейшли ціле місто (поверхня озера на окраїні була встелена жовтим зів'ялим листям; поверхня була дзеркальною, і у ній відбивалося сіре холодне небо), вийшли на якусь замерзлу дорогу коло гори й пішли у напрямку коледжу. За містом вони зустріли лише одне повне дівчисько, розгодоване на бульбі. Дівчисько вигулювало пса рідкозустріваної та вельми ексцентричної породи јое-

-спаніель.

Дарця Борхес розказувала йому про себе: про дебільних однокласників з Новояворівська, про її любов до Гендрікса, Джоупін та Моррісона, про купу цікавих і просто речей з її життя. Вони повернули в гори, знаходячись якраз навпроти коледжу, підіймаючись дорогою, висіченою з боку гір. Зверху були сосни із зеленими кронами та червоними стовбурами, внизу жебонів потічок. Потім повернули на невеличку стежину, минули високий мурашник і заглибились у ліс. За черговою сосною було кілька кущів чагарнику, папороті (вона вже прив'яла і виглядала неживою) й перевернуте дерево. Крони щільно змикалися над ними.

- Я приходжу сюди, коли мені особливо погано. З ними, - Дарця неконкретно кивнула головою у бік міста.

- З тими всіма девачками? - Банзай розглянувся навколо й сів на повалене дерево. Дарця притулилась коло нього, щоб Юркові було тепло. Вона дивилася кудись у ліс. Сумно кивнула у відповідь. Вона апатично описувала різні прикрі трафунки, пов'язані з нею та гуртожитським суспільством. Банзай довідався, що Дарця двічі на повному серйозі просила у куратора перевести її в хлопчачу частину. Тамтешні чуваки її принаймні поважали. Але, звичайно, усі благання залишилися без відповіді. А керівничка

обмежувалася лише наставницькою розмовою на виховній годині. Ніби виховна година хоч би раз комусь допомогла.

Тому Дарці залишалося їх просто ігнорувати.

Банзай уважно виглядав на її обличчі передвісника сліз, та його не було. Дуже дивно. Чи не вперше йому розказують щось таке не для того, щоб повихвалитися своєю дерев'яною ногою (як сказав би вуйчик Фройд). Вона розказувала не для того, щоб її пожаліли.

Може, вона відчула, що Банзай не є тим, хто сміятиметься з її слів?

4

Дарця залізла йому під руку ще глибше. Він видихав тепле повітря їй на щоку та вухо.

За якусь хвилину Банзай дуже обережно сказав, що краще б їм уже вертатися, а то його задниця устигла примерзнути до кори. Вони зішли вниз

(запахи глици на холоді, туманна вологість, що осяде вночі інеєм, шум потічка внизу – свідомість лісів?)

аж до смугастого стовпчика із намальованими на ньому перехрещеними дубовими листочками. Дарця попросила, щоб Банзай ще показав їй, де він мешкає. З настирливістю, міркував Юрко, дитини-старшокласниці. Ще йому спало на думку, що він навчиться казати дівчаткам «ні» лише після сімдесяти дев'яти.

Він попередив, що до коледжу вже її не відпровадить, і завів на вузьеньку вуличку Лисенка із закритою музичною школою в кінці. Навіть зрадив, яка у нього квартира, і запропонував чаю, але Дарця сказала, що в гуртожитку ось-ось будуть давати вечерю, і тому вона не загляне. Па-па, додала вона і помахала на прощання рукою.

Вона завше прощалася таким чином.

Розділ 6

Зі сновидіннями ставало все скрутніше й скрутніше. Але Банзай заспокоював себе, що мине день-другий – і все стане на свої місця.

Щоночі він знову і знову бачив усвідомлені сновидіння. Які з невідомих причин вийшли з-під контролю. Щоночі він знову і знову потрапляв у Вавилонську Бібліотеку.

2

Викладання у коледжі йшло досить-таки гладко. Регулярно платили, відносно нормальні діти.

Того ж тижня, коли вдарили перші морози (правда, наступного дня під вечір приходила відлига, і все текло болотом), до нього у кабінет зазирнуло двоє чуваків.

Це були його учні, Малаялам та Семпльований. З ними у Юрка були досить непогані стосунки, і хлопaki зовсім не кремпувалися казати йому «Банзай».

Семпльований був у лахах, на два-три розміри більших, ніж йому потрібні. Щоб усе спорядження трималося на ньому, Семпльований використовував ружні шлейки, підтяжки, ремені та додаткові гудзики. Вишневу міліеровку він поміняв на жовту, що тяжіла до салатової. «На зміну погоди», – подумав Юрко. По всьому одягу Семпльованого було безліч глибоченних кишень. Згодом Банзай довідався, що Семпльований належить до субкультури т. зв. «синтетиків», котрі слухають лише електронну синтетичну музику, сповідують культ катання на роликівих ковзанах і харчуються у макдональдсах. Синтетики відзначаються особливою інертністю до зовнішнього середовища. Їх непокоїть лише питання їхнього походження.

Малаялам мав довжелезне, аж поза плечі волосся, т. зв. «хайр», як кажуть у певних колах просунутої молоді. Малаялам стягував свій хайр у хвіст. Мав звичку носити в'язані потерті светри з індіанськими орнаментами і невизначеного кольору джинси. За спиною він усюди таргав легкий наплічник, всередині якого лежала титанічних розмірів «Мага Віра» Лева Силенка, біблія мертвих, і живих, і ненароджених РУН-вірівців в Україні і не в Україні (сиріч у Канаді). Ромко Малаялам, він же Павук Малаялам, завжди і всюди носив її з собою, щоб у потрібний момент процитувати золоті слова чи віднайти відповідь на хвилююче запитання.

І тепер ці два чуваки постали перед Юрком, нерішуче переминаючись з ноги на ногу. Почав Семпльований:

– Слухай, Банзаю, у нас проблеми...

– Та-а-а, – підтакуючи, зітхнув Павук. – З пацанами.

Банзай нагострив вуха.

– Одним словом, старий, нам набили стрілу. І не хто-хто, а сам Кабак.

- Він же Кабачок - Льоха Сівер. О-о-ох, - знову зітхнув Павук. Лев Силенко, мабуть, у таких випадках радив знайти кілька дужих ржисів (для невтаємничених - рішительців життя і смерті) і порішити з пациками, себто натовкти їм гризла. Але де ж тих ржисів узяти? На базарі їх не купиш, вдома на агар-агарі не виростиш.

- А стріла... - трохи розгублено почав Юрко, - коли? І чого?

Хлопці по черзі зітхнули.

- Скажімо так... завтра... на п'яту годину. В парку.

- ...нам будуть бити морди.

І Семпльований розказав історію, як усе почалося. Виявляється, Малаялам, у силу своєї розкомплексованості, послав одну девачьку. Девачька та його дуже довгий час діставала, висміючи Павукове довге волосся. Павук, звичайно ж, знав, що та належить до секти пацанів (точніше - пацанок), але, як відомо, слово не горобець. Тим більше, таке вульгарне. Девачька підняла страшенну бурю, відразу набігла купа пацанів, стрижених «під нульку», русифікованих та з мобілками. Почалася штурханина, Семпльованому дали у вухо, Павуку - в носа; і обидвом набили «стрілу» - складне соціальне явище, де вирішуються проблеми пацанів, як на вербальному («власне стріла»), так і на невербальному (т. зв. «качелі») рівнях.

Взагалі учні коледжу мали строгу кастову приналежність. І дві найвпливовіші - це чуваки та пацани (доречними будуть паралелі між сектами сунітів та шиїтів в ісламі). Якщо колись «чувак» чи «пацан» було простим звертанням (напр.: «Гей, чувак, обережніше зі словами» (Шлак.) або «так він же зовсім пацан, кудя йому» (Релан.)), то тепер це вказувало на спосіб життя, якщо не на світогляд. Деякі видатні світила соціології присвятили цілі роки вивченню цього явища (як-от Урбан Хмар зі згадуваним «Маніфестомъ Кримсонътів» чи Кость Жижка-Рафалович і його «Саторі у Львові. Подражаніє Керуаку» та багато інших, яких визнання та слава просто минули); усі вони сходяться на думці, що «пацан» та «чувак» є, відповідно, евфемізмами слів «формал» та «неформал». І, незважаючи на все різнориб'я пацанів та чуваків, дослідники зуміли виділити певні критерії, за якими відносно легко визначити приналежність (чи нейтральність) особини. Не будемо описувати складну побудову тестів (аналітична система Клейборн-Іванової) чи гіпнотичний метод «Manic Nirvana», розроблений Есаленським інститутом на Віг-Сурі, що у Каліфорнії, США. Зупинимося на суто емпіричному підході.

Оскільки «неформали» (навіть при всьому своєму різнопташші) є всього лиш опозицією (всьому: суспільству, школі, формалам, батькам і т. д.), будемо відштовхуватись не від них, а від їхніх опонентів - формалів. Тут діє т. зв. «ефект дзеркала», за яким пригнічена меншість збирається докупки, називає себе неформалами і робить усе те, що й формали, лише з точністю до навпаки (див.: Жижка-Рафалович К. Ігорич, Немирич, Нірванич і Доберманич: 101 день у Панк-клубі. Л.: МіМ, 1997). (Зауваження: якби формали були у меншості, та ще й у пригнобленні, тоді б вони стали називати себе неформалами).

Так от:

Формали (синоніми: «гопи», «гопніки», самоназва: «пацани») зазвичай носять короткі зачіски «іжачок», джинси, заперезані ременем на два язички (дуже характерно!), кросівки і заправлені за пояс сорочки картатого узору. (Примітка: формали-тубільці – автохтонні жителі Мідних Бук – зовнішньо дещо відмінні, що пояснюється нечистою кров'ю. Даний ареал заселений гібридними видами: гопнік-рагуль, гоп «Прикарпатський», гопнікобик. Навіть можна натрапити на рідкісного гоп-лох-штріх-бика – воістину жалюгідне видовище! Автохтонні гопніки віддають перевагу спорткостюмам. Гопів виродженої крові можна розпізнати по светрові, недбало заправленому у спортивні штани. Зауваження: Автор цих рядків не розділяє позиції Стефка Шанкра, висунутої ним у сатиричній травестії «IV Послання до салоїдів»: у ній Шанкр називає гопів «прищавими тварюками». Автору даних рядків особисто доводилося зустрічати прищавих тварюк і серед хіпаблудів, а отже, прищавість критерієм приналежності бути не може). Проте шляхи гопів усередині коледжу і гопів знадвору рідко коли перетинаються.

Гопніки віддають перевагу чорним тонам із мізерними, сказати б, мінімалістичними вкрапленнями білого – біла смужка на кашкеті чи білий рубчик на кросівках. Проте з чорним кольором слід бути обережним; він є також пріоритетним для т. зв. блекерів – adeptів death- та black-metal, абсолютно чужої гопнікам нонконформістської субкультури.

Особливо поважні птиці в коледжі мають власні мобільні телефони, які переважно припинаються на видному місці, як правило, в ділянці геніталій («Ей, пацан!//Ти знову Анецьку побачив,//Чи, може, тепер мобілку//Носиш у кишень?» – цит. за: Реланіум В. Акт вандалізму на острові Пасхи. Онтологія та космогонія львівської рагульні. Л.: MiM, 1995). Носити телефони їм не заважає навіть те, що Мідні Буки з трьох сторін оточені горами, та ще й лежать у природній улоговині, від чого всі коміркові телефони тут не працюють.

Проте іноді формали можуть досить вдало мімікувати під певні течії андеграунду. В таких випадках самого зовнішнього сканування недостатньо. Потрібне живе спілкування.

Методом живого спілкування – попри всю його небезпечність – безпомилково викривається істинне обличчя пацана.

«Гопніки розробили власний моральний кодекс чести, – пише Жижка-Рафалович, – кодекс чести, який ґрунтується на повному безчесті й на відсутності будь-якого кодексу чести як такого. [...] Цей кодекс передається усно [...] з покоління в покоління, перетворившись у вироджену форму фольклору. Справжній пацан повинен уміти у будь-яку хвилину абаснувати (обґрунтувати) те, що він пацан, а не лох. [...] Хто цього не вміє – відповідно ніякий не пацан. Справжні пацани трудяťся – що на сленгу означає «забирати в лохів гроші»; гопів легко розпізнати по їхньому аргю, а ще простіше – по нахабному тупому виразу обличчя, котре немовби промовляє: «Хто ваділа на цій землі? Я ваділа на цій землі!». Гопи є першими паростками підліткової злочинності, і мрія кожного з них – «стати вором в законі». [...] Їхня кінцева мета – надглобальний, вселенський конформізм. Вони ненавидять усе, що відрізняється від

СІРОСТИ, тієї порошнявої млявої СІРОСТИ, якою вони, власне, і є» (цит. за книгою Жижка-Рафалович К. Ігорич, Немирич, Нірванич і Доберманич: 101 день у Панк-клубі. Л.: МІМ, 1997).

Пацани усюди (а у коледжі особливо) зневажали й дуже не любили неформалів. Неформали, у свою чергу, не любили їх. Але якщо останні у більшості своїй були ліберальними пацифістами і не звертали на пациків жодної уваги, то гопи сприймали кожного кудлатого чувака як персональну образу власної гідності. Тому й були винайдені такі геніальні речі, як «стріла», «качелі» тощо.

Банзай сказав, що, звісно, зможе, дуже навіть зможе їм допомогти, якщо вони готові виставити «поляну» для однієї особи.

- Не для мене, не переживайте, - заспокоїв він їх.

3

Людина, для якої мала бути «поляна», - це Ростик Стриба. Він вчився на третьому курсі юридичного факультету, був хорошим Юрковим знайомим і провідним спеціалістом у даній сфері.

У той же день Банзай подзвонив йому з телефону, що був на першому поверсі.

- Ну то як, Роню? Поляна плюс оплата за проїзд. І дві години в тому місті.

- А як ти його назвав? Буки-Бяки? Теж мені фани Конан Дойля. Добре, Банзаю, як для тебе, поляни може не бути. Лишень квиточок туди і назад. А довго їхати?

- Дві з половиною години.

- О-о-ох... - зітхнув Роня у слухавці. - Ну добре, Юрко. Для тебе.

Банзай повісив слухавку. Ростик Стриба зростав дуже інтелігентним і вихованим юристом. «Стріли» були його хобі.

4

Коло телефонного апарата сидів якийсь старий пан із зовнішністю пияка. Банзай знав, що то Ромко Корій, новий сторож. Функція сторожа полягала у тому, щоб пильнувати вхід і не давати всіляким покидькам знадвору шастати по коледжу. У Корія було молочно-сиве, наче дим від сирого листа, волосся, коротесеньке і приховане під чорним беретом десантника. У Корія,

напевне, була алергія на дим, тому що білки очей затекли кров'ю. Виглядав він років на п'ятдесят, не більше.

Поки Банзай розмовляв телефоном, чоловік уважно читав книжку. Ще одна книга і блокнотик з простим олівцем лежали коло нього. Хтось чужий підійшов до дверей, і Корій, поклавши книжку сторінками донизу, поспішив до входу. Юрко повісив слухавку і кинув оком на назву.

Одна книжка була українською, інша – російською. Та, що відкрита, – видавництва Інституту трансперсональної психології. «Пнакотические песнопения и измененные состояния сознания. Тексты Р'лайх», автор Юрген фон Юнцт.

Інша книжка – «Полінезійські вірування та північні аналогії у доколумбовій Америці», авторська дисертація Олекси Карни, рік 1987-й.

Якусь жахливу мить Банзай відчував у серці гостре крижане жало.

Ім'я.

Воно, безперечно, було йому знайоме. У сновидінні він читав книжку барона фон Юнцта «Неймовірні культи». Він не пригадував її змісту, але назва та ім'я автора збереглись. Він читав її у Вавилонській Бібліотеці.

Банзай заквапився у туалет. Його почало нудити. Він увірвався в одну кабінку і перехилився над унітазом. Пробував щось відхаркати, але вилив із себе лише кілька згустків ідкої, кислої мокроти. На стіні у кабінці хтось синім маркером намалював детальне креслення механізму, що нагадував м'ясорубку. Креслення було у трьох проекціях, дуже прецизійне – з використанням товстих, тонких та пунктирних ліній. Видно було, що автор трудився протягом не одного уроку фізики. Підписано: «ВЧИТЕЛЕРІЗКА ПОВУТОВА СТАТИЧНА».

Банзай різко підвів голову і вийшов з кабінки. Перед очима спурхнула сотня метеликів, тому на якусь мить Банзаю видалося, що він бачить на стіні темно-червоні літери. Він кліпнув кілька разів – і літери зникли.

5

Семпльований і Малаялам дуже хвилювалися. Вони ходили бліді й налякані, як сновиди із сивих сновидінь. Було вже за квадранс четверта, а Ростика Стриби – ні духу. І Юрко був тут безсилий.

Двадцять по четвертій у коледж спробував зайти невисокий акуратний третьокурсник, з акуратною зачіскою, вдало підібраними окулярами, чистенько одягнутий. Він розсіював довкола себе впевненість та аромат «Олд Спайсу». Звичайно, Корій і не збирався його впускати, проте послав якусь дівчинку за Юрком Банзаєм, котрого гість, власне кажучи, і жадав побачити. Говорив той студент м'яко, виразно, неголосно й дуже переконливо.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (<https://www.litres.ru/lubko-deresh/kult/?lfrom=362673004>) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.